

NOWY REŻIM ZWIĄZANY Z POBYTEM I PRACĄ OBYWATELI UKRAINY W POLSCE.

W poniedziałek 14 marca 2022 r. weszła w życie Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa uchwalona 12 marca 2022 r. ("**Ustawa**"). Ustawa reguluje szczególne zasady legalizowania pobytu, powierzania pracy, udzielania pomocy oraz uprawnienia obywateli Ukrainy w Polsce. Przepisy Ustawy uzupełniają dotychczasowe rozwiązania wynikające z Decyzji Wykonawczej Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 stwierdzającej istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony ("**Decyzja**"). W niniejszym podsumowaniu skupiamy się na przepisach Ustawy oraz warunkach Decyzji odnoszących się do legalizacji pobytu i pracy.

Zagadnienia:

- Krąg osób do których stosuje się Ustawę
- Legalizacja pobytu
- Legalizacja pracy
- Legalizacja pobytu i pracy na podstawie Decyzji Rady UE

Krąg osób do których stosuje się Ustawę

Ustawa znajduje zastosowanie do obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski bezpośrednio z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. Oznacza to, że zarówno osoby nieposiadające obywatelstwa ukraińskiego, jak i osoby, które wjechały do Polski przez terytorium innego państwa nie będą objęte jej zakresem. Wymogu bezpośredniego przekroczenia granicy nie stosuje się do obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka. Dodatkowo, na podstawie Ustawy takie same prawa jak obywatelom Ukrainy przysługują także nieposiadającym obywatelstwa ukraińskiego małżonkom obywateli Ukrainy, o ile przybyli do Polski bezpośrednio z Ukrainy.

Legalizacja pobytu

Ustawa legalizuje pobyt obywateli Ukrainy przez okres 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r. Dodatkowo, Ustawa przewiduje, że za legalny uznaje się pobyt dziecka urodzonego w Polsce przez matkę, która korzysta z przepisów Ustawy.

Aby skorzystać z powyższych uprawnień obywatel Ukrainy powinien złożyć wniosek o nadanie numeru PESEL w dowolnym organie wykonawczym gminy na terenie RP, w terminie 60 dni od wjazdu do Polski. Na podstawie tego wniosku, oprócz nadania numeru PESEL, zostanie dokonana rejestracja pobytu takiej osoby w Polsce. Jest to w zasadzie jedyna formalność, jakiej należy dopełnić, aby korzystać z uprawnień przewidzianych Ustawą.

Co niezwykle istotne, **wyjazd obywatela Ukrainy z terytorium RP na okres powyżej 1 miesiąca pozbawia go powyższych uprawnień związanych z legalizacją pobytu.**

Obywatele Ukrainy, którzy będą chcieli zostać w Polsce dłużej niż 18 miesięcy mogą złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy (np. w celu wykonywania pracy). Wniosek taki można jednak złożyć nie wcześniej niż po upływie 9 miesięcy od dnia wjazdu do Polski – wnioski złożone wcześniej zostaną pozostawione bez rozpoznania.

Dodatkowo, Ustawa przedłuża okresy obowiązywania dokumentów legalizujących pobyt obywateli Ukrainy w Polsce lub tytuły legalnego pobytu, jeżeli obywatel Ukrainy przebywał już legalnie w Polsce przed 24 lutego 2022 r. Mianowicie, jeżeli ostatni dzień legalnego pobytu przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. to okres ważności dokumentów legalizujących pobyt w Polsce przedłużony zostaje:

- do 31 grudnia 2022 r. w odniesieniu do wizy krajowej i zezwolenia na pobyt czasowy;
- o 18 miesięcy w odniesieniu do karty pobytu, polskiego dokumentu tożsamości lub zgody na pobyt tolerowany.

Dodatkowo, jeżeli obywatel Ukrainy przebywał w Polsce na podstawie wizy Schengen wydanej przez organ polski lub inne państwo obszaru Schengen, dokumentu pobytowego wydanego przez właściwy organ państwa obszaru Schengen lub pobytu w ramach ruchu bezwizowego a ostatni dzień dopuszczalnego pobytu przypada w okresie od 24 lutego 2022 i pobyt rozpoczął się przed tym dniem to pobyt uznaje się za legalny przez 18 miesięcy.

Legalizacja pracy

W odniesieniu do obywateli Ukrainy znacznie uproszczono formalności związane z podejmowaniem pracy. Na podstawie Ustawy zarówno osoby korzystające ze specjalnej ścieżki legalizacji pobytu o której mowa powyżej, jak i obywatele Ukrainy przebywający legalnie na terytorium Polski na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie Ustawy mogą wykonywać w Polsce pracę, jeżeli podmiot powierzający pracę powiadomi w terminie 14 dni od podjęcia pracy właściwy powiatowy urząd pracy o takim powierzeniu. Powiadomienie następuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (www.praca.gov.pl). Jest to znaczne uproszczenie w porównaniu do obowiązku uzyskiwania zezwolenia na pracę, czy nawet powierzania pracy na podstawie oświadczenia pracodawcy (które musi być składane przed podjęciem pracy).

Obywatele Ukrainy, którym udzielone zostanie zezwolenie na pobyt czasowy na podstawie Ustawy będą uprawnieni do wykonywania pracy na terenie RP bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.

Obywatele Ukrainy, którzy nie podejmą pracy mogą także zarejestrować się jako bezrobotni albo poszukujący pracy.

Ponadto, obywatelom Ukrainy, którzy przebywają legalnie na terenie RP (czy to na podstawie Ustawy czy na podstawie Ustawy o cudzoziemcach) przyznano prawo podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na takich samych zasadach, jak obywatele Polscy. Jedynym warunkiem dla skorzystania z tego uprawnienia jest uzyskanie numeru PESEL.

Legalizacja pobytu i pracy na podstawie Decyzji Rady UE

Niezależnie od przepisów Ustawy, legalizacja pobytu i pracy może nastąpić na podstawie Decyzji. Objętym nią osobom przysługuje, między innymi, prawo pobytu (maksymalnie do 24 miesięcy) oraz dostępu do rynku pracy w ramach tzw. ochrony tymczasowej. Decyzja obejmuje następujące kategorie osób:

- Obywateli Ukrainy zamieszkałych w Ukrainie przed dniem 24 lutego 2022 r.;
- Bezpaństwowców lub obywateli państw trzecich innych niż Ukraina, którzy przed dniem 24 lutego 2022 r. korzystali z ochrony międzynarodowej lub równoważnej ochrony krajowej w Ukrainie; oraz
- Członków rodzin osób wymienionych powyżej.

Zakres podmiotowy Decyzji jest więc szerszy niż Ustawy, a zatem szereg osób, które nie zostaną objęte Ustawą będzie mogło skorzystać z ochrony na podstawie Decyzji. W szczególności, tryb legalizacji pobytu i pracy w Polsce na podstawie Decyzji będzie dostępny dla obywateli Ukrainy, którzy wyjechali z Ukrainy od 24 lutego 2022 r. do innego kraju niż Polska i dopiero później przybyli do Polski (takie osoby nie są objęte przepisami Ustawy).

Decyzja została wydana na podstawie Dyrektywy 2001/55/WE, implementowanej do polskiego porządku prawnego przez Ustawę o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z 13 czerwca 2003 r. Zgodnie z jej przepisami cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej wydaje się wizę, jeżeli jest to niezbędne do jego wjazdu do Polski, a po przyjeździe na terytorium RP udziela się mu zezwolenia na pobyt czasowy na okres roku i wydaje kartę pobytu. Osoba korzystająca z ochrony czasowej może wykonywać w Polsce pracę bez zezwolenia na pracę.

Warto podkreślić, że pobyt i praca w Polsce osoby objętej ochroną tymczasową są legalne już na podstawie Decyzji, zaś uzyskanie zezwolenia na pobyt czasowy i karty pobytu jedynie potwierdza te uprawnienia (tym niemniej uzyskanie takich dokumentów może być konieczne dla skorzystania z niektórych przywilejów i jest rekomendowane).

KONTAKT

Agnieszka Janicka
Partner

T + 48 22 627 11 77
E Agnieszka.Janicka
@cliffordchance.com

Tomasz Derda
Counsel

T + 48 22 627 11 77
E Tomasz.Derda
@cliffordchance.com

Grzegorz Nowaczek
Senior Associate

T + 48 22 627 11 77
E Grzegorz.Nowaczek
@cliffordchance.com

Aleksandra Ulatowska
Associate

T +48 22 627 11 77
E Aleksandra.Ulatowska
@cliffordchance.com

Niniejsza publikacja nie omawia wszystkich istotnych zagadnień i nie obejmuje wszystkich aspektów przedstawionych zagadnień. Niniejsza publikacja nie stanowi porady prawnej ani żadnej innej porady.

www.cliffordchance.com

Clifford Chance, 10 Upper Bank Street,
London, E14 5JJ

© Clifford Chance 2022

Clifford Chance LLP is a limited liability partnership registered in England and Wales under number OC323571

Registered office: 10 Upper Bank Street,
London, E14 5JJ

We use the word 'partner' to refer to a member of Clifford Chance LLP, or an employee or consultant with equivalent standing and qualifications

If you do not wish to receive further information from Clifford Chance about events or legal developments which we believe may be of interest to you, please either send an email to nomorecontact@cliffordchance.com or by post at Clifford Chance LLP, 10 Upper Bank Street, Canary Wharf, London E14 5JJ

Abu Dhabi • Amsterdam • Barcelona • Beijing • Brussels • Bucharest • Casablanca • Delhi • Dubai • Düsseldorf • Frankfurt • Hong Kong • Istanbul • London • Luxembourg • Madrid • Milan • Moscow • Munich • Newcastle • New York • Paris • Perth • Prague • Rome • São Paulo • Shanghai • Singapore • Sydney • Tokyo • Warsaw • Washington, D.C.

Clifford Chance has a co-operation agreement with Abuhimed Alsheikh Alhagbani Law Firm in Riyadh.

Clifford Chance has a best friends relationship with Redcliffe Partners in Ukraine.